Verzonden 9 jan. 1961

Harer Majesteits Buitengewoon
en Gevolmachtigd Ambassadeur
te
ATHENE.

GEHEIM

xxxxx Integratie Europa

6 januari 1961

Associatie-onderhandelingen
EEG - Griekenland.

DIE/EB - 1417/7-GS

/14.

Met verwijzing naar mijn bericht langs andere weg moge ik U hierbij - helaas ietwat vertraagd - een Franse vertaling doen toekomen van een brief van
./. de Minister-President van Griekenland dd. 26 november 1960. Deze brief alsmede de daarbijgevoegde bijlage moge ik hieronder van enig commentaar voorzien. Daarbij moge ik tevens enkele meer algemene aspecten van de associatie-onderhandelingen aanstippen. Dit commentaar beoogt tevens een reactie te zijn op Uw brieven van 24 november 1960, no. 4038/395, en 1 december 1960, no. 4099-147-GS/407.

Op 10 maart 1960 besloot de Raad van Ministers der EEG om de Europese Commissie uit te nodigen zo spoedig mogelijk onderhandelingen met Griekenland aan te vangen, zulks op basis van een door het Comité van Permanente Vertegenwoordigers aanvaard schema voor een associatie-overeenkomst. Dit schema beperkte zich tot de grote lijnen van de af te sluiten douane-unie en tot de te verlenen financiële hulp. Het schema was dus beperkt van opzet en hield zich met name niet bezig met de vele aspecten van een economische unie (vrijheid van kapitaalverkeer; vrij verkeer van werknemers, diensten; recht van vestiging; economisch beleid en handelspolitiek; mededinging; vervoer; belastingen; aanpassing wetgeving; betalingsbalans). Voorts besloot de Raad tijdens genoemde zitting, dat het schema opnieuw zou worden bezien, zodra de Commissie zulks zou verzoeken en voorzover noch in het ingestelde Bijzondere Comité, noch

- in -

© NA, 2.05.118, Buitenlandse Zaken, Blok 2, 1955-1964 (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 20575
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S01801

in het Comité van Permanente Vertegenwoordigers oplossingen zouden kunnen worden gevonden.

Eerst omstreeks september 1960 deed de Europese Commissie mededeling van de op dat moment in de onderhandelingen bereikte resultaten. Eerst op dat moment werden zowel de regeringen der Lid-Staten als het hierboven genoemde Bijzondere Comité voor het eerst in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van de overeengekomen teksten.

Het bleek toen, dat de onderhandelingen zich niet hadden beperkt tot de aspecten van een douane-unie, doch dat de te sluiten overeenkomst vrijwel het gehele terrein van het EEG-verdrag zou omvatten. Dit nieuwe element in de onderhandelingen heeft er wellicht toe geleid, dat een zekere vertraging in de onderhandelingen is opgetreden. Het zou zeker in het voordeel van Griekenland zijn geweest, indien men van de aanvang af getracht had de te sluiten associatie-overeenkomst te beperken tot afbraak van tarieven en contingenten en tot het aspect van de financiële hulp, te meer daar een economische unie, c.q. de verwezenlijking van een gemeenschappelijke markt tussen Griekenland en de EEG praktisch onmogelijk zou zijn, gezien de enorme verschillen in ontwikkelingsgraad. Om die reden werd immers ook geen toetreding voorzien !

In de tweede plaats bleek uit de voorgelegde ontwerptekst voor een associatie-overeenkomst, dat op een aantal zeer essentiële punten geen overeenstemming was bereikt tussen de Commissie enerzijds en de Griekse delegatie anderzijds. Het waren met name deze punten (clause de sauvegarde, tariefcontingenten, tabak), die in een later stadium de Lid-Staten de meeste hoofdbrekens hebben bezorgd. Het is nuttig dit punt hier uitdrukkelijk te stellen, aangezien de schijn vermeden moet worden alsof de Commissie en de Griekse delegatie op alle punten tot volledige overeenstemming zouden zijn gekomen, terwijl daarna de Lid-Staten roet in het eten zouden hebben gegooid.

Tijdens de auditie, welke de Ministers van Buitenlandse Zaken in het kader der politieke consultaties op 31 oktober aan hun Griekse collega verleenden, werd toegezegd, dat met kracht zal worden gestreefd naar een spoedige bekroning der onderhandelingen. In de daaropvolgende maanden is te Brussel van week tot week verga-

derd door het Bijzondere Comité en door onder dit Comité ressorterende werkgroepen. In het Bijzondere Comité werd overeenstemming bereikt over een groot aantal redactionele wijzigingen, die geen materiële veranderingen met zich meebrengen. Voorts werd overeenstemming bereikt over een aantal meer essentiële punten, die hetzij neerkomen op een nauwere begrenzing van aan Griekenland te verlenen concessies, hetzij tot strekking hebben gedetailleerde regelingen terug te brengen tot enkele hoofdbeginselen. In de maand december onderschreef de Raad van Ministers deze conclusies van het Comité Spécial en nam zij bovendien een beslissing ten aanzien van een aantal punten, waarover binnen het Bijzondere Comité geen overeenstemming was bereikt (clause de sauvegarde voor de EEG, mogelijkheid voor Griekenland om opnieuw rechten en contingenten in te stellen tegenover de EEG-partners en tariefcontingenten in te voeren tegenover bepaalde derde landen; landbouwpolitiek, tabak, financiële hulp en nog enige andere punten).

Tijdens bovengenoemde besprekingen is gebleken, dat Nederland geenszins vooraan stond in het formuleren van voorstellen, die afwijken van de tussen de Commissie en de Griekse delegatie overeengekomen ontwerp-tekst. Zulks werd - al naar gelang van het onderwerp - door alle delegaties gedaan, zodat het ten enenmale onjuist is uitsluitend Nederland of enig ander land als zondebok te brandmerken. Wel is van Nederlandse zijde een aantal gerechtvaardigde verlangens naar voren gebracht, die echter in vele gevallen achteraf door andere delegaties werden gesteund. Het zou helaas te ver voeren zulks hier in detail te illustreren. Ter illustratie van het feit, dat de Nederlandse voorstellen niet steeds de bedoeling hadden om aan Griekenland te verlenen concessies te beknotten, moge naar voren worden gebracht, dat van Nederlandse zijde herhaaldelijk is betoogd, dat zo weinig mogelijk regelingen dienen te worden getroffen, waarbij de Gemeenschap een vetorecht op het Griekse handelen verkrijgt. Helaas heeft het Nederlandse standpunt niet in alle opzichten mogen zegevieren.

- Van -

Van Griekse zijde wordt voortdurend gesteld, dat Griekenland aan het maximum van zijn concessies is toegekomen. Deze bewering ziet over het hoofd, dat de associatie-overeenkomst vrijwel uitsluitend concessies van de zijde der Gemeenschap zal bevatten en dat daartegenover zo goed als geen voordelen voor de Gemeenschap staan. Indien dit besef meer tot de Griekse regering ware doorgedrongen, zou zulks de onderhandelingen aanzienlijk bespoedigd hebben. Weliswaar beroept Griekenland zich steeds weer op de onderontwikkelde structuur van het land, doch met deze factor wordt - ook in de door het Bijzondere Comité geamendeerde ontwerp-tekst - in alle opzichten rekening gehouden. Met name komt dit tot uitdrukking in de lange reeks uitzonderingsmogelijkheden ten gunste van Griekenland op de algemene verplichtingen op handelspolitiek gebied, voorts in de specifieke verplichtingen van de EEG ten aanzien van tabak, rozijnen, etc. en tenslotte in de waarlijk niet geringe financiele hulp en faciliteiten waartoe de EEG bereid is. Het feit dat Griekenland nog minder verplichtingen wil accepteren, een nog grotere vrijheid van handelen wenst ten opzichte van de EEG en van derde landen, medezeggenschap wenst bij bepaalde belangrijke EEG-beslissingen (zonder reciprociteit) en nog meer financiële hulp verlangt, etc. rechtvaardigt nauwelijks de Griekse stelling dat zij verder geen concessies kunnen doen.

Een en ander moge nader worden toegelicht aan de hand van de bij de brief van Karamanlis gevoegde bijlage.

1. <u>Ontsnappingsclausule.</u>

De uiteindelijk door de Raad van Ministers geformuleerde tekst gaat buitengewoon ver, omdat in deze tekst de EEG, bij moeilijkheden in een bepaalde sector van het economisch leven, afziet van het gebruik van de ontsnappingsclausule als Gemeenschap tot aan het einde van de overgangsperiode van het EEG-verdrag. In deze periode kunnen wel de individuele Lid-Staten - evenals uiteraard Griekenland - de ontsnappingsclausule hanteren. Na de overgangsperiode zal de EEG slechts als Gemeenschap de ontsnappingsclausule kunnen hanteren, aangezien de EEG alsdan immers op dit terrein slechts als Gemeenschap optreedt. Zulks vloeit voort uit het feit, dat de EEG na de overgangsperiode een economische eenheid

is, die ook naar buiten als zodanig optreedt en welker Lid-Staten individueel geen ontsnappingsclausules mogen hanteren ! De indruk wordt soms verkregen, dat de Griekse onderhandelaars zich er niet voldoende van bewust zijn, dat een eventuele associatie tot stand komt tussen de Gemeenschap en Griekenland en niet tussen zes individuele landen en Griekenland.

2. Deelname van Griekenland aan de uitwerking van het landbouwbeleid voor tabak en krenten.

Deze Griekse eis is door alle Lid-Staten onaanvaardbaar geacht, aangezien zulks de autonomie der Gemeenschap op het punt van het gemeenschappelijk landbouwbeleid zou aantasten en toegeven aan deze eis bovendien zeer gevaarlijke precedenten kan scheppen met het oog op eventuele andere tot stand te komen associaties. Het moet Griekenland voldoende zijn, dat van de zijde der Gemeenschap bij het uitwerken van het gemeenschappelijk landbouwbeleid tevens rekening zal worden gehouden met de specifieke belangen van Griekenland als geassocieerd (dus niet volledig) lid. Medezeggenschap van de EEG bij de bepaling van het Griekse landbouwbeleid wordt bovendien ook afgewezen.

3. Speciaal regiem voor tabak en krenten.

Voor wat betreft krenten heeft de Raad zich kunnen verenigen met de tussen de Commissie en de Griekse delegatie overeengekomen compromistekst (bij inwerkingtreding van het akkoord afbraak van de binnenrechten tot 50%, alsmede een eerste aanpassing aan het gemeenschappelijk buitentarief; vijf jaar na inwerkingtreding van het akkoord volledige afbraak van de binnenrechten en volledige toepassing van het gemeenschappelijk buitentarief).

Ook met betrekking tot tabak zijn aan Griekenland vèrgaande concessies verleend:

a. afbraak van de binnenrechten tot 50% bij de inwerkingtreding van het akkoord;

b. volledige afbraak van de binnenrechten na vijf jaar;

c. eerste aanpassing aan het buitentarief bij de inwerkingtreding van het akkoord;

d. volledige toepassing van het gemeenschappelijk buitentarief op 1 januari 1967;

e. Griekse veto-recht op wijzigingen van het buitenrecht op tabak leidende tot verlaging beneden dit buitenrecht min 20%.

4. Wijn.

De Benelux-landen hebben zich akkoord verklaard met de verplichtingen, zoals die tussen de Griekse delegatie en de Commissie waren overeengekomen (zelfde regiem voor Griekenland als voor Italië en Frankrijk). Italië en Frankrijk weigerden tariefcontingenten ten behoeve van Griekenland te openen reeds bij het inwerkingtreden van het akkoord.

5. Citrusfruit.

Griekenland wenst onmiddellijke vrijdom van invoerrechten voor zijn volledige exportquantum ad 60.000 ton (in 1959). Van Italiaanse zijde vreest men hiervan ernstige concurrentie, met name op de Duitse markt. Italië is bereid de invoerrechtenvrijdom te geven voor 10.000 ton in het eerste jaar. Dit quantum zou dan jaarlijks verhoogd moeten worden met 20%, totdat 20.000 ton zijn bereikt. Gezien een reële Griekse export van 1.240 ton in 1959 (en een maximum van 4.800 ton in 1957), lijkt de Italiaanse concessie, welke dus aanzienlijk boven de normale verdragsverplichting - tariefafbraak in 10 jaar - uitgaat, redelijk.

6. Contrepartie op landbouwgebied.

Het probleem is hier dat Nederland, gesteund door enkele andere landen, aan Griekenland vraagt ook een aantal landbouwprodukten te plaatsen op de lijst waarvoor de tariefafbraak en contingentsopheffing plaatsvinden in 12 jaar. Op het ogenblik zijn alle landbouwprodukten welke de EEG ook werkelijk naar Griekenland exporteert, geplaatst op de lijst van produkten waarvoor de tariefafbraak etc. in 22 jaar plaatsvindt. Gezien de hierbij betrokken Nederlandse belangen en de vergaande wijze waarop de EEG tegemoetgekomen is aan Griekenland voor haar exportbelangen, lijkt het Nederlandse verzoek bepaald niet onredelijk.

6 januari 1961
DIE/EB - 1417/7-GS

7. Financiële hulp.

Aangenomen moet worden, dat de toekenning van $ 125 mln. het uiterste maximum is waartoe de EEG zich zal verplichten. Het verlangen, dat Griekenland unilateraal zal verklaren tot een bevredigende regeling van de vooroorlogse schulden te komen, is bovendien een uiterst soepele formule. Te beweren, dat Griekenland herhaaldelijk heeft getracht tot een regeling te komen doch daarbij steeds bij zijn schuldeisers een "esprit de réelle compréhension" heeft gemist, gaat wel zeer ver. Ik moge slechts verwijzen naar Uw brief van 16 november 1960, no. 3969/387.

8. Terugkomen op overeengekomen teksten.

Met betrekking tot het terugkomen op overeengekomen teksten is hierboven reeds een en ander gezegd. Daaraan moge nog worden toegevoegd, dat de heer Rey, lid van de Europese Commissie, onder wiens verantwoordelijkheid de onderhandelingen zijn gevoerd, uitdrukkelijk aan de Raad van Ministers der EEG heeft gezegd, dat de Europese Commissie zich nog nergens definitief aan bepaalde teksten heeft gebonden.

Het bovenstaande moge U dienen als achtergrond voor een eventuele démarche. Voor het geval deze démarche schriftelijk zou worden verricht, zou U de inhoud der nota kunnen inspireren op de ontwerp-tekst, welke van Franse zijde te Brussel is overgelegd aan de overige Lid-Staten, met de suggestie dat de overige Lid-Staten een soortgelijk antwoord zouden geven. Hieronder volgt de Franse tekst :

"Par lettre en date du 26 novembre, vous aviez bien voulu me faire part des inquiétudes de votre Gouvernement au sujet de l'évolution récente des négociations sur l'association de la Grèce à la Communauté Economique Européenne.

Je reconnais bien volontiers avec vous qu'il est souhaitable de mener rapidement à bien une négociation engagée depuis plusieurs mois, quand bien même la complexité de celle-ci puisse fort bien expliquer sa durée. Il ne m'apparaît pas au demeurant que la situation aussi grave que vous l'indiquez et que le déroulement des conversations justifie vos alarmes.

- Comme -

7
6 januari 1961
DIE/EB - 1417/7-GS

Comme vous le savez, le Conseil des Ministres de la Communauté a depuis la réunion des Ministres des Affaires Etrangères des pays membres du Marché Commun, à laquelle a participé M. Averoff, examiné à plusieurs reprises les problèmes soulevés par l'association de la Grèce au Marché Commun. Il a procédé à un examen d'ensemble des textes étudiés par la délégation grecque et la Commission et a déterminé la position de la Communauté sur les questions demeurées en litige. J'ai la conviction que les nouvelles propositions qui ont été communiquées à votre délégation tiennent compte dans une large mesure de vos préoccupations. J'exprime l'espoir que votre gouvernement voudra bien les examiner dans le même esprit de conciliation que celui qui a présidé aux délibérations du Conseil des Ministres de la Communauté Economique Européenne.

Comme vous le soulignez l'association de la Grèce au Marché Commun, constitue un acte politique qui affirmera sa volonté de demeurer liée à l'Occident et doit lui donner les moyens de poursuivre son développement. Le Gouvernement français est pleinement conscient de la signification que revêtira cet accord. Je voudrais, en terminant, vous donner l'assurance qu'il reste aussi résolu que par le passé à tout mettre en oeuvre pour que ces négociations aboutissent rapidement."

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
Voor de Minister:
De Chef der Directie Integratie Europa,